This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07577431 9

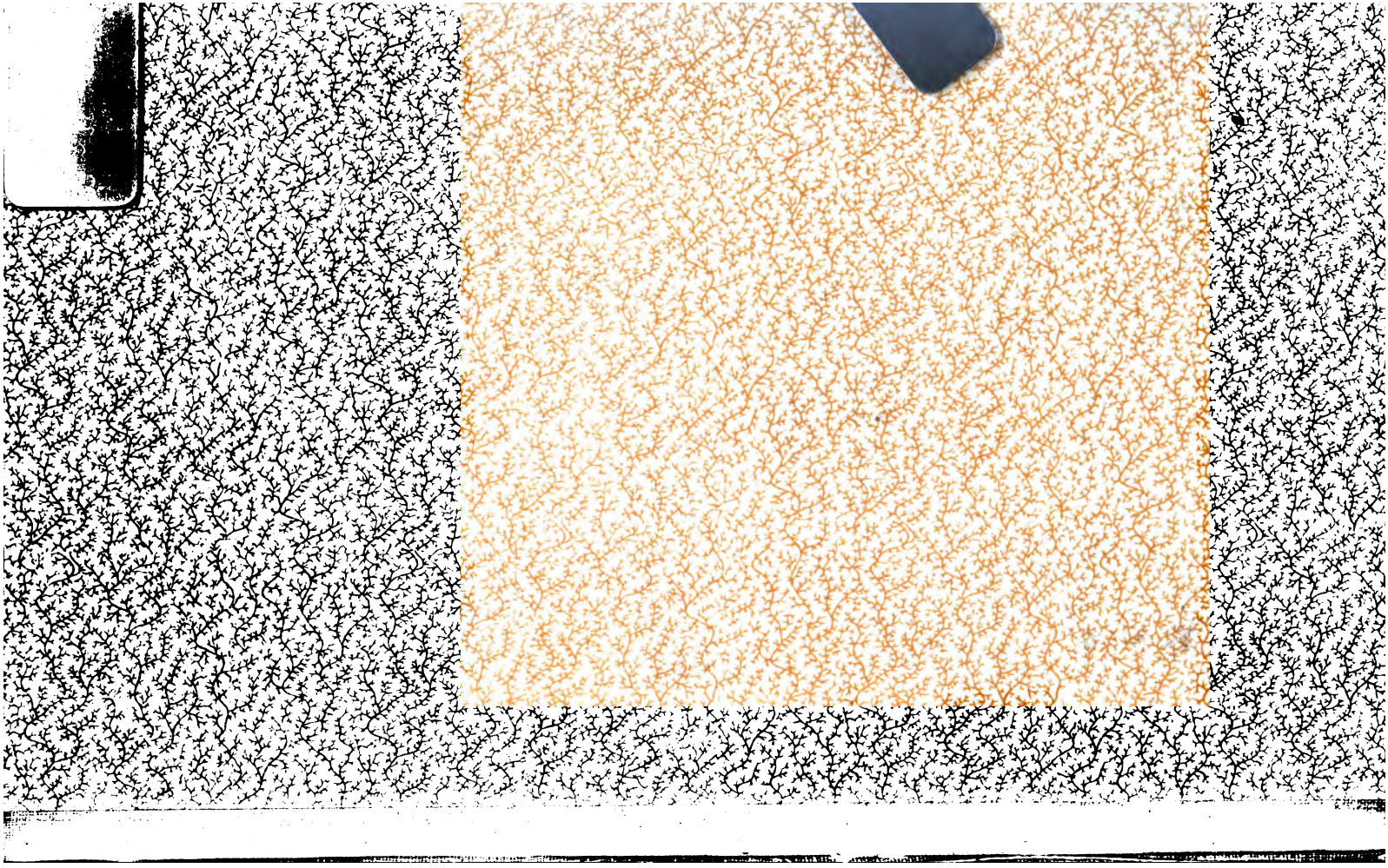

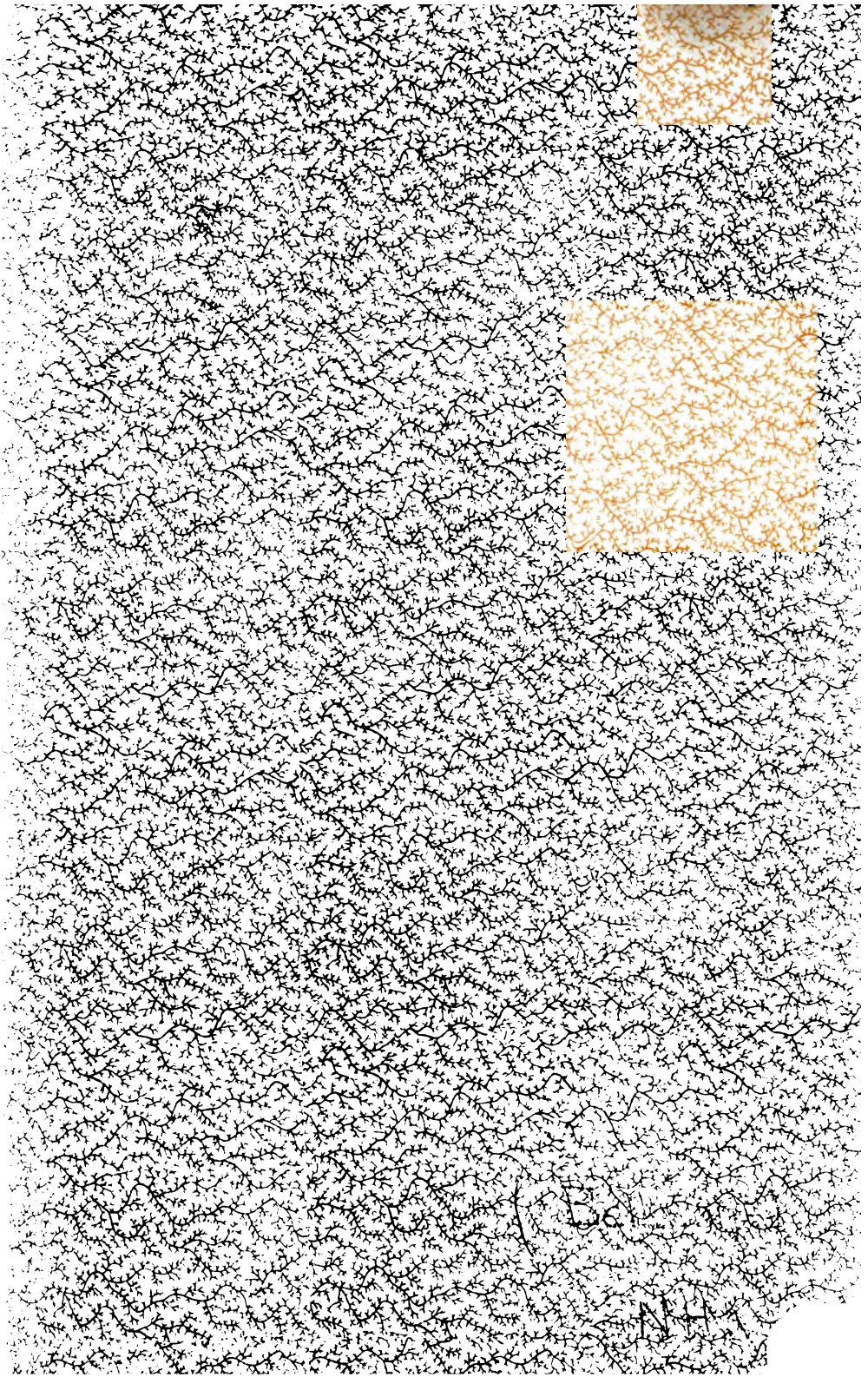

Poetry (Dutch)

GEZANGEN

VAN

J. BELLAMY.

NEW YORK PUBLIC LIBRARY

Te AMSTELDAM,
Bij A. MENS Jansz.
MDCCLXXXV.

N.B.

THE NEW YORK
PUBLIC LIBRARY
ASTOR, LENOX AND
TILDEN FOUNDATIONS.
1897.

UIT EEN

BRIEF,

AAN MIJNEN VRIEND

KLEIJN.

Ja, mijn vriend, ik heb het beſluit genomen, om eenige ſtukjes in de waereld te zenden; en ik heb eigenliefde genoeg, om te denken, dat hier en daar nog wel iemant zal gevonden worden, die dezelve, met eenig genoegen lezen zal. De verzameling zal klein zijn; doch, als men waagen moet, is het veiliger met weinig dan met veel.

*

Gij hebt verſcheidene der ſtukjes, die in dit bundeltje komen zullen, gezien, en er mij uwe gedachten over medegedeeld; ik vlei mij, dat de overigen, die gij niet gezien hebt, u niet onäangenaam zijn zullen.

De vorming, de wending van onzen ſmaak, en van ons genie *hangt, niet zelden, van de geringſte kleinigheden, af; dit heeft de ondervinding mij zelf geleert. Ik wil u eenige oogenblikken lastig vallen, met u een kleene beſchrijving te geven van de ontwikkeling, voordgang en wending van mijn* genie (*). *Ik begrijp duidelijk, dat ik*

(*) MIJN GENIE! —— *Mogelijk zou men hier wel een nederige aanmerking noodzakelijk achten: het woord* genie *heeft zeker eene groote beteekenis; doch ik verſtaa er hier alleen door, die maate van werkende of rustende bekwaamheid, die den mensch, in het vak der ſchoone kunsten, tot het uitvoeren van zekeren taak, geſchikt maakt, en*

niet hoog genoeg geplaatst ben, om deze beſchrijving zeer belangrijk te doen zijn: mogelijk zou men er zelfs wel iets van het verwaande in meenen te vinden. Wat het eerſte betreft: ik geloof, dat de ſchoone kunstenaars, ſchilders en dichters enz. *zich zelven doorgaans te weinig waarnemen; te dikwijls in een' kring omwandelen, zonder zelf te weten, hoe zij er ingekomen zijn —— of hoe uitgebreid het vak zij, in het welke zij* vrij *kunnen arbeiden. Dat aanteekeningen van dezen aart, zeer veele nuttigheden zouden hebben, is zeer zeker; jonge* geniën *zouden niet zelden eene gelijkheid vinden tusſchen deze beſchrijvingen en hunnen eigenen natuurlijken aanleg; en dit zou hun een handleiding kunnen geven, om op den reg-*

---

hem in den eigenlijken zin, een kunstenaar doet zijn. BROUWER *en* JAN STEEN *waren dus* geniën, *doch zij hebben een andere plaats dan* RUBBENS *en* RAPHAËL. —— *Onder de dichters hebben dezelfde rangen plaats; voorbeelden behoef ik niet te geven.*

ten weg te komen —— en te worden, die zij zijn kon-nen. *Zoo wij ook doorgaans meer van het* karakter *eens dichters, als* dichter *wisten, het* karakter *zijner ſchriften zou ons duidelijker worden; wij zouden ſchoonheden vinden, die ons anders verborgen bleeven; en wij zouden ſommige gebreken meer als gebreken van zulk —— of zulk een* genie *kunnen bepaalen. Deze aanmerkingen zijn niet nieuw; zij zijn reeds voor mij gemaakt. —— In mijn vroegere jeugd had ik dichterlijk gevoel: dat is: ik beſchouwde de dingen, die rondom mij waaren, al doorgaans, met andere oogen, dan zij, die gemeenzaam met mij omgingen; mijn verbeelding vervulde de ledige velden, met ſtrijdende legers, en de zee met vlooten: 't was mij onverdraaglijk, als mijn jonge vrienden, niets van dit alles, konden ontdekken. Een, wiens ongeluk mij zeer grieft, ſtemde het meest met mij in; bij hadt een levendige verbeelding, en zeer veel gevoel; in laateren tijd werd bij beſtemd, om ſchilder te worden;*

doch een noodlottige val heeft hem zijne gezondheid benomen, en hem verhindert, zich verder, in zijne kunst, te volmaaken. ——— In dezen tijd maakte ik reeds rijmen, *die mogelijk hier en daar wel een vonk van geest vertoonden; doch die, over het geheel niets beteekenden.*

Een opvoeding, die men een geleerde *noemt, heb ik niet gehad; ik werd in een' kring geplaatst, in wiens engen omtrek mijn geest als gekluisterd was: zulk een engte wordt benaauwender, naar maate verwijtingen en bitſe aanmerkingen, bij iedere beweeging van onzen geest, ons noodzaaken ſtil te zijn. —— Een kind, dat van de natuur een' aanleg ontvangen heeft, om ſchilder te worden, kan zijne gewaarwordingen niet duidelijk voorſtellen; doch kleene krabbelingen, die hij op het papier maakt, zijn, den oplettenden waarnemer, duidelijke wenken genoeg, om hem te doen onderzoeken, wat uit deze beginze-*

len worden kan (*). De eerſte krabbelingen van den jongen dichter, zijn brokken van vaarzen, op alles, wat hem voorkomt. Hij leest, in het eene of andere gedicht, een regel, een woord, dat hem, meer dan gewoonlijk, treft; dit doet hem, op het zelfde onderwerp, terſtond een vaars maken; dit doet hij geduurig; en hier door krijgt hij, om zoo eens te ſpreken, een vaste hand, en een zekere manier *van zich uittedrukken.*

Worden nu deze eerſte ontwikkelingen tegen gegaan; de beoefening der ſchoone kunsten, den jongeling, als verachtelijk en nietsbeteekenend, voorgeſteld, dan kan het niet wel misſen, of het ontluikende genie *buigt zich, en, ſchoon het zich weder oprigten moge, het zal nooit die kragt ver-*

(*) *Ik wil niet zeggen, dat alle kinders, die op het papier krabbelen, ſchilders —— of alle rijmende knaapen, dichters* kunnen *worden! —— dit zullen alle vaders en moeders wel begrijpen, hoop ik!*

toonen, die het, volgens zijn' eerſten aanleg, hebben moest. — Dit was, min of meer, mijn geval: de oogenblikken, die mij, van mijn toenmaalige bezigheden, overſchooten, werden alleen beſteed, om vaarzen te maken; en, hoe veele onövergeſchootene oogenblikken werden hier ook niet aan opgeöfferd! en dit hadt, voor mij, wel eens onaangenaame gevolgen!

Ik moet moet nog lagchen, als ik mij dien tijd te binnen breng: niemant bemoeide zich met mij; men zeide, dat ik zeer zoet begon te rijmen; *en ik was van het zelfde gevoelen. Van de taal wist ik niets; en niemant mijner vrienden wist er mij iets van te zeggen. De dichters, die mij, toevallig, nu en dan, in de handen kwaamen, waaren meestäl van dat ſoort, dat weinig geſchikt was, om mijnen ſmaak te vormen. Op hun ſpoor begon ik ook* huwelijks- en verjaardichten *te maken; in plaats van wezenlijke gedagten, ſchaarde ik alle* Goden *en* Go-

dinnen, Nymphen *en* Najaden, *in rijmende gelederen; ik vergat niet* Phebus, *als hoofd van dit* corps, *het beerlijkst te doen uitkomen, dit begrijpt gij! Dit* hoogdraavende, *zoo als mijne vrienden het geliefden te noemen, hadt toch de eer niet, van mij* regt *te behagen; ik gevoelde ſomtijds zelfs een ſoort van ſchaamte, wanneer ik, voor den een' of anderen, mijne* Godenvolle *gedichten oplas. Mijn ſmaak was, door ſlegte voorbeelden, bedorven; mijn geest was aangevallen en overrompeld, op een' tijd, dat hij geheel en al bloot lag; en, daar hij geen' beteren vriend kende, zijn' vijand, met vermaak, ontving. 't Staat mij nog duidelijk voor, dat ik dikwijls, in eenzaame wandelingen, de ondergaande zon, de ſtille zee, en het ganſche rustende landſchap, met een gevoel en een verrukking, beſchouwde, die liederen in mij deden opkomen, zoo als ik er nog geene, bij mijne dichters, gelezen had. Deze liederen gevoelde ik, zonder ben te konnen uitdrukken; ook was ik te veel verſlaafd aan mijne*

voorbeelden, om niet te denken, dat de waare taal der dichtkunst de hunne was.

Een zeker Heer, toevallig kennis gekregen hebbende van mijn gerijm, *was vriendelijk genoeg, om mij, wat de taal betrof, op den weg te helpen; en, met deze hulp, bragt ik het zoo ver, dat ik geene grove fouten tegen het nederduitsch, beging. Dit was een ſtap, die voor mij van veel gewigt was; doch mijn ſmaak bleef nog al in de* manier *mijner eerſte meesters. —— Ik was geduurig in het geval van een' man, die twijffelingen tegen de leer zijner kerk heeft opgevat; die er geduurig over denkt, doch geen moeds genoeg heeft, om zijne kerk te verlaaten, en eene betere leer te ombelzen. Dat er een andere, een betere dichtkunst beſtaan moest, dan die ik uit voorbeelden kende, dit leerde mij de Natuur en mijn eigen gevoel. —— Een groot gebrek, in jonge dichters, en dat natuurlijk in dien ouderdom vallen moet, is, dat zij alles willen navol-*

gen; zij hebben nog geen eigen manier *niet alleen; maar het is ook nog onbeſtemd, tot welk vak der poëzij zij behooren. Het zou een verdienstelijk werk zijn, een* poëtiesch handboek, voor de jeugd, *opteſtellen, waarin de ſchoonſte plaatzen uit onze beste dichters verzameld wierden; het waar vernuft, door bevattelijke aanmerkingen, aangewezen; en het valsch vernuft insgelijks door voorbeelden wierd aangetoond. Zulk een boek zou den ontluikenden dichter een groote ſchat zijn, en zeer veel invloeds hebben op zijn* genie, *en de toekomstige voordbrengzels van het zelve. Doch deze taak vordert eene, meer dan gewoone, maate van ſmaak, oordeel en belezenheid.* ——

't Staat mij niet duidelijk meer voor, wat, of van wien, het geweest zij, doch dit weet ik, dat een zeker dichtſtuk mijn' ſmaak eene geheele andere wending gegeven heeft. Losheid, waarheid, natuur, *dit waren dingen, die ik reeds lang gevoeld, doch nu, voor de eerſte maal,*

in een dichtſtuk gezien had. Van toen af beſchaafde ik mijn' geest; dit voorbeeld hadt mij gezegt, dat men het waare, eeuwvouwige, gevoel der natuur, in zijne gedichten, mag *en* moet *uitdrukken. Nu werd mij de ganſche Natuur* dichtkunst! *Het floers, dat, tot nog toe, mijn oogen bedekt hadt, werd afgerukt, en mijn moed verhefte zich, om, met alle de* opgeſchikte, beuzelagtige *en* hol klinkende *gedichten, te ſpotten!*

Maar, mogelijk zult ge reeds lang gevraagd hebben: waaren dan alle uwe dichters zulke ſlegte modellen? —— *zij waaren juist de besten niet, doch zij hadden zeker, hier en daar, wel iets goeds;* —— *maar is dit genoeg, om onzen ſmaak te vormen? Als één goede trek* —— *één natuurlijke gedagte opgevolgd wordt door een onnatuurlijke, gezogte, kunstige, ſchakel van denkbeelden* —— *is dit niet genoeg, om, in dien ouderdom, den ongevestigden ſmaak en het onrijpe oordeel, zoo niet*

geheel te bederven —— ten minsten voor eenigen tijd, van het ſpoor te helpen? —— Voorbeelden van zulke dichtſtukken —— 't zij met alle eerbiedigheid gezegd! —— *vindt men nog wel eens bij onze nederlandſche dichters. —*

Ik deed mijn best, om verſcheiden ſpreekwijzen en woorden, die ik uit mijne dichters had overgenomen, afteſchaffen, en mij andere, meer eenvouwige, aantewennen. Het gezang: AAN GOD, *'t welk ik, onder de andere ſtukjes, denk uit te geven, beeft nog veel van die ſpreekwijzen en woorden, die ik bedoel. —— In dien tijd ſtelde ik de meesten dier kleine ſtukjes op, die ik, als mijne eerſtelingen, der waereld heb medegedeeld. De uitgave dier kleinigheden is, buiten twijffel, al te overhaast geweest; er zijn verſcheidene nietsbeteekenende ſtukken in, en veele anderen niet genoeg beſchaafd. Men dagt, dat ik mij, bij het opſtellen dezer ſtukjes,* GLEIM *tot een* model *had voorgeſteld; ſchoon ik in dien tijd* GLEIM

noch iemant der boogduitſche dichteren kende. ANACREON *kende ik bij naam, en ik wist dat bij van de liefde gezongen hadt; doch van zijne liederen was mij niets voor de oogen gekomen, dan een enkeld* verrijmd *ſtukje.* ——

Nu koom ik tot dien tijd, mijn vriend, die, zoo wel voor mijn geest, als voor mijn hart, het gewigtigſte en dierbaarſte is: door een gunstige beſchikking des hemels, bij u, bij mijne andere vrienden, overgebragt, heb ik, in onze vriendſchappelijke verkeering, gelegenheid gehad, om mijnen ſmaak verder te verbeteren, mijne vermogens te ontwikkelen, en mijne weinige Theoretiſche kundigheden te vermeerderen. Hoe veele aangenaame avonden hebben wij, onder het beöefenen der beminnelijkſte kunst, ſaamen doorgebragt! Dan nog, wanneer wij ver van elkander verwijderd zullen zijn, zal ik, mijne eenzaame, treurige, avonden, vervrolijken, door de herinnering van onze genotene vreugde! U misſen wij reeds in uw ledige plaats,

in onzen kleinen kring, kan —— noch zal, door iemand, vervuld worden, dan door u zelf! ——

Nu nog een woord, over de voordbrengzels van mijn' geest, in dit laatſte tijdperk. Daar zijn zekere geliefkoosde denkbeelden, die met onzen geest, en met onze natuurlijke neigingen het meeste overëenkomen; zoo heeft een ſchilder een geliefd beeld —— eene bouding —— een landſchap, enz. *Een dichter een zekere gedagte, die, op verſcheidene wijzen*, gevariëerd, *zijn voordbrengzels, van andere, onderſcheidt. Het* wandelen op den weg des levens, *is, bij mij, zulk een geliefd denkbeeld; mogelijk heb ik er te veel gebruik van gemaakt; doch ik vlei mij, dat ik deze gedagte, door bijgevoegde omſtandigheden, genoegzaam* gevariëerd *heb, om haar niet eentoonig te doen zijn. De gedagte is zoo zeer de geliefkoosde van mijn hart als van mijn vernuft: nooit komen de denkbeelden van* wisſelvalligheid des levens, droefheid *en*

blijdſchap, *en van* den dood, *mij levendiger en meer roerend voor den geest, dan wanneer ik, in mijne eenzaambeid, door een digt bosch, of, langs eenen weinig betreden weg, wandele: wat is nu natuurlijker, dan dat wij de bekleedzels, voor onze gedagten, ontleenen, van die dingen, die rondöm ons zijn, en ons het meest treffen? —— Schoon men zegt, dat ik eenigen aanleg heb, tot het* luimige *en* vrolijke; *voel ik echter in mijn' geest eene ſterkere neiging tot het* ſombere *en* ernſtige; *dat natuurlijk met de jaaren vermeerderen moet. Mogelijk is het* boertige, *het* luimige *en* vrolijke *voor eenige vernuften het zelfde, wat het ſpringen, loopen, en andere ligchaamsoefëningen, voor ſommige geſtellen, zijn: namelijk, een noodzakelijke behoefte. Bij eene, al te drukkende, zwaarmoedigheid is* STERNE *mij een beminlijke en opbeurende vriend. —— Maar, begint mijn geſchrijf u nog niet laſtig te worden? reeds zoo veele bladzijden —— en dat* over mij zelv! —— *Ik had voorgenomen* meer *te zeg-*

gen; doch, zoo als het doorgaans gaat, als men aan onze vrienden ſchrijft: beele bladzijden worden gevuld, en bij het ſlot heeft men nog niet half gezegd, wat men zeggen wilde. 't Geen ik van mij zelf *gezegd heb is ſlegts een ruwe ſchets; gij kent mij genoeg, om deze ſchets zelf opteteekenen, en er het vereiſchte* coloriet *aan te geven.*

AAN MIJNE VRIENDEN.

Als wij, op den weg des levens,
Aan den kant van 't ſtille water,
In een koele ſchaduw rusten;
Als de lieve zuidewindjes,
Dart'lend, door mijn lokken, ſpelen,
En der bloemen friſche geuren,
Door de zuiv're lugt verſpreïen;
Dan gevoel ik al den wellust,

Dien Natuur mij doet genieten;

Maar, hoe groot, hoe onuitſpreeklijk,

Wordt die wellust, lieve vrienden,

Daar we, in ons verëenigd harte,

Dien gevoelen en bezingen!

Als de ſtormen uit het noorden,

Buld'rend, door de boomen, gieren,

Ons, den ſcherpgepunten hagel,

In 't gebogen aanzigt drijven;

Als een ratelende donder,

Met de forſche ſtem der winden,

Ons het jeugdig hart doet rillen;

Als het opgezette water,

Bruiſchend, ſpoelt, langs onze wegen,

Ons, onzeker, voord doet hijgen;

Dan, mijn vrienden, ſtroomt vertroosting,
Uit uw hart, in mijnen boezem!
Dan zijn mij uw gulle blikken,
Zonnen, die mijn ziel verheugen!

Lieve vrienden, reisgenooten,
Als ik eens, vermoeid van 't wand'len,
Aan uw zijde, neêr zal zijgen,
En de Dood mijn oogen ſluiten,
En mij zagtkens zal doen ſlaapen;
Dan, mijn vrienden, voert mij ſlaapend,
In een ſtil en eenzaam boschje:
Ziet gij daar twee digte boomen,
Die elkander als omhelzen;
Geeft mij, onder deze boomen,
Dan een ſtille, zagte, rustplaats!

En, als gij, mijn lieve vrienden,

Dan uw' weg weêr rustig wandelt,

Wilt mij dan niet gansch vergeten:

Leest, om aan uw' vriend te denken,

Somtijds eens in deze zangen!

AAN MIJNE ZIELE.

Mijn ziel, mijn edelst deel, zoo naauw aan 't ſtof verbonden,
En echter immer vrij!
Wie zijt gij? kunt gij 't ſtip van uwe wording weeten?
Kent gij uw eigen kragt?

Gelijk een adelaar, op onvermoeide vleugels,
Door onzen dampkring vliegt;
Zoo vliegt gij menigwerf, op vleugels der verbeelding,
Door 't ruim der ſchepping heên!

Gij ziet, met éene blik, een duizend tal van zonnen!
Wie meet uw grootheid dan?
Straks boeit verrukking u, aan twee bekoorlijke oogen —
Waar is uw grootheid dan?

Als, in den arm des ſlaaps, 't vermoeide ligchaam ſluimert,
Rust gij dan ook, mijn ziel?
Of vormt gij dan een reeks, van ſpelende gedagten,
Ondanks uw eigen wil?

Gelijk 't geheugen vaak, het denkbeeld dier gedagten,
Bij 't vormen zelfs, verliest;
Hebt gij dus ook, mijn ziel, den juisten ſtond vergeten,
Waarin Gods hand u ſchiep?

Uit eeuwigheid gevormd, gevoeld gij uw beſtemming!
En, trotsch op dit gevoel,
Slaat ge, over 't ſtortend puin, van al het ondermaanſche,
Een' blik in de eeuwigheid!

Een zaligend geluk is 't doel van uw begeeren;
Maar menigwerf, te dwaas,
Betooverd, door den ſchijn, van dartelende ſchimmen,
Miskent ge uw waar geluk!

Gelijk een vlugtig ſchip, ondanks zijn roer en zeilen,
Wanneer de ſtuurman ſlaapt,
Een ſpeeltuig is des winds; zoo ſling'ren u uw driften,
Wanneer uw rede ſlaapt!

Maar, wen ge uw' pligt volbrengt, dan is uw ganſche wezen,
Gelijk een adem Gods,
Die, op den groenen kruin, der hooggetopte boomen,
De blaadjes zagt beweegt!

Dan doet ge, in 't drijvend oog, de dankbre traanen blinken!
Dan is 't of 't logge vleesch,
De onmeetbre vatbaarheid, uw's wezens, kan gevoelen,
Voor 't onbegrensd geluk!

Mijn ziel, u zelf zoo vreemd, gij zult u beter kennen,
In 't rijk der eeuwigheid!
Dit zij u hier genoeg, dat gij, in uw beſtemming,
Uw' grooten ſchepper voelt!

1782.

AAN DE LENTE.

1784.

Waar hebt gij, o ſchoone Lente,
Waar hebt gij zoo lang vertoefd?
Alles heeft, met ſtaarende oogen,
Biddende, op uw komst, gewagt!

Woedend ſloeg de felle Winter,
Op uw veld zijn tenten neêr —
Even, of hij deze velden,
Nimmer weêr verlaten zou!

Woedend greep zijn vuist de ſtukken,
Van het dik, verdubbeld, ijs,
Smeet, met forſche kragt, die ſtukken,
Door de borst der dijken, heên!

Even als een hengst, wiens woede,
Door 't geraas des ſtrijds verhit;
Trappelt, briest, en, met zijn' adem,
Gramſchap, en verwoesting, blaast:

Even zoo ſtondt ook de Winter,
Blaasde en ſloeg den losſen ſtroom;
Die, om zijn geweld te ontwijken,
Door de borst der dijken, drong! —

Lieve Lente, die verwoesting
Heeft uw oog nog nooit gezien!
Duizend dieren, duizend menſchen,
Werden, door den ſtroom, vertrapt!

Zoo vertrapt een vlugtend leger,
Door een grooter magt gejaagd,
Dikwijls nog een' ſterker' vijand,
Dien 't, in zijne vlugt, ontmoet!

Strenge Winter, hoorde uw gramſchap
Dan 't geloei der runders niet?
Hoordet gij de duizend ſtemmen,
Der onnooz'le kinders, niet? —

Lieve Lente, waar vertoefdet —
Waar verbleeft gij toch zoo lang?
Gij hadt, met een enkeld lagchtje,
's Winters grimmigheid verzagt!

Deedt u ook zijn woede beven?
Schroomdet gij uw' ted'ren voet,
Op een aak'lig land te zetten,
Door den bangen ſtroom vertrapt?

Maar gij kwaamt! — De norsſche Winter
Rukt zijn tenten uit den grond;
Trekt, met aarzelende ſchreden,
Grommend, van uw velden af!

Nu zet gij uw lieve voeten,
Op een' zagtbegraasden grond!
Op uw wenken gaan de ſtroomen,
Vreedzaam, van het land, te rug!

Uit de ſpooren, waar de Winter
Zijne voeten hadt gezet,
Steeken nu de lieve bloemen,
Lagchend, haare kruintjes op!

Gaa niet vlugtig, lieve Lente!
Toef, op dit gelukkig veld!
Wij vergeten, aan uw zijde,
's Winters dolle grimmigheid!

Lieve Lente, zoo de Winter
Weêr zoo hevig bij ons woedt:
Koom dan ſchielijk, lieve Lente,
Eer hij ons geheel vernielt!

AAN FILLIS.

Gelukkig hij, die, ongevoelig,
Nooit heete traanen ſchreit,
Die, tegen 't ſteekend ſpits der rampen,
't Onmenschlijk hart verſtaalt!

Ach! waar mijn hart ook ongevoelig!
Ik zou gelukkig zijn!
Geen traan zou langs mijn wangen vloeïen;
Ik zou gelukkig zijn!

Maar, is de bron van ons genoegen
Dan ongevoeligheid?
O neen! de bron der waare vreugde,
Is een gevoelig hart!

Weläan! dat dan mijn traanen vloeïen!
't Zijn traanen van gevoel!
In 't ſtug en ongevoelig harte,
Woont waare grootheid niet! —

Wie leidt daar ginds, zoo onverſchillig,
Zijn gade, naar het graf?
Geen traan zwelt in zijn wrev'lige oogen,
Zijn boezem loost geen zugt!

Was dan zijn gade een vlek der kunne?
Was zij hem niet getrouw?
O neen! zij was de roem der vrouwen —
Het beeld van liefde en deugd!

Hij, ongevoelig, voor de ſchoonheid,
Van liefde, trouwe en deugd,
Verliest den grootſten ſchat op aarde —
Doch kent zijn waarde niet!

Neen! vloeit dan liever heete traanen,
Getuigen van mijn hart!
Veel liever wil ik ongelukkig —
Dan ongevoelig zijn!

1782.

DORINDE.

Hier ligt mijn Damon nu in 't graf!
Mijn lieffte, beste, vrind!
Wat heeft die lieve jongeling
Mij tederlijk bemint!
Mijn moeder hadt hem ook zoo lief,
Want hij was braaf en goed!
Ach! waarom of mijn jeugdig hart
Hem nu reeds misfen moet?

Geen jong'ling is op aarde meer!
Gewis —— voor mij, niet een!
Mijn jong'ling, die mij alles was,
Ligt onder dezen ſteen!

Slaap zagt, mijn lieve jongeling!
Ik kom welhaast bij u!
Wanneer de Dood mijne oogen ſluit,
Dan ſlaap ik ook bij u!

Mijn moeder zegt: „ Mijn lieſſte kind!
„ Wees lijdzaam in uw lot!
„ Verſlijt uw jeugd, in droefheid, niet;
„ Uw jong'ling is bij God!"
Dan, lieve moeder, volg ik hem!
Dan gaa ik ook naar God!
Ik zwoer, dat ik, in eeuwigheid,
Zou deelen in zijn lot!

Dit zweer ik nog, mijn beste vriend!
Dit zweer ik, op uw graf! ——
In de eeuwigheid rukt nooit de Dood,
U, van mijn' boezem, af!
Ach! kom maar ſchielijk, lieve Dood,
Die mij, met hem, verëent!
Of heb ik nog niet lang genoeg,
Om mijn gemis, geweend?

o Lieve Damon, als de maan,
Zoo door mijn vengſter, ſchijnt,
Dan is 't mij even, of gij zelf,
Voor mijn gezigt, verſchijnt!
Wat zat mijn Damon menigmaal
Hier, 's avonds, aan mijn zij!
Zoo zeg ik dan, en trek uw' ſtoel,
Al ſchreïende, aan mijn zij!

Maar ach! uw ſtoel blijft ledig ſtaan!
Gij komt niet, liefſte man! . . .
Ach! Damon! 't geen mijn hart dan lijdt,
Is meer dan 't lijden kan!
Mijn moeder roept: „ Wat zit ge daar,
„ In 't duister, zoo alleen?"
Ach! lieve moeder, waar ik ben —
Ik ben altijd alleen!

Doch, 'k zal niet lang alleen meer zijn!
Mijn leed is haast gedaan!
Dan zal ik, naast mijn' jongeling,
Voor God en de Eng'len, ſtaan! —
Mijn moeder zingt, en treurt, en ſchreit,
Als zij mijn droefheid ziet;
Dit grieft mij! — maar! mijn lieve God!
Mis ik dan Damon niet?

Maar, 't zal niet lang, niet lang, meer zijn!
Ik voel 't reeds, aan mijn hart!
Mijn Damon, nog een korte tijd,
Dan eindigt al mijn ſmart!
Dan kome ik hier, bij u, in 't graf!
Nog maar een korte tijd! —
En 'k vind bij u, in 't ſtille graf,
Het einde van mijn' ſtrijd!

Hoe zagt, hoe lieflijk, ſlaap ik dan,
Mijn jong'ling, aan uw zij!
O! hoe verkwikkend zal die rust,
Dat ſlaaptje, zijn, voor mij!
En, als de laatſte morgenſtond,
Zijn blozend licht, verſpreidt,
Dan wekt ons Jezus! — en wij gaan,
Verëend, in de eeuwigheid!

HET ONWEDER.

Hoe is Natuur zoo ſtil, zoo plegtig!
Het dartel windje kwijnt,
En lispelt, op een trillend blaadje,
Zijn' laatſten adem uit!
Geen vogel zingt nu blijde toonen,
Maar zwijgt eerbiedig ſtil!
De roos, dat ſieraad van de maagden,
Hangt treurig naar den grond!

De Dag verwisſelt zijn gewaden,
Voor 't zwarte kleed des Nagts!
De zee kuscht, kabb'lend, heuren oever —
De ganſche ſchepping bidt!

Daar breekt, uit de opgepreste wolken,
Een felle blikſemſchigt!
Daar rolt de klaaterende donder! . . .
De ganſche ſchepping beeft!
Zoo ſchrik'lijk klaaterde de donder,
Toen God de waereld ſprak! —
Nog beeft de waereld, voor die ſtemme!
Die ſchrik is dankbaarheid!
Daar vaart de Godheid, op heur ſtormen,
Door 't ſidd'rend landſchap heên!
Hoe beeven honderdjaarige eiken,

Gelijk een rillend riet!

Paleizen ſtuiven, voor haar wielen,

Als nietig ſtof, daar heên!

Daar ſtorten trotschgeboude torens,

Als ſmeltend ijs, ter neêr!

Zoo zinkt uw grootheid, wufte vorsten,

Als God, door donders, ſpreekt!

Als hij, gewapend, met zijn' blikſem,

Zijn forſche orkaanen ment!

Dan werpen de verſchrikte golven,

Haar lillend ſchuim, omhoog!

Dan werpen zij de zwaarſte kielen,

Als lillend ſchuim, omhoog! ——

Daar lagcht, door de uitgewoedde wolken,

Het lieve zonlicht weêr!

Zoo lagcht een held, na 't bloedig ſtrijden,
Met traanen in 't gezigt!
Nu dartelt weêr een lieflijk windje,
Door 't afgematte bosch,
En kuscht de friſſche regendroppen,
Van 't ſchomm'lend loover, af!
Nu beuren weêr de ſchoone bloemen
Heur lagchend hoofd omhoog!
Nu zingen weêr de lieve vogels,
In 't bosch, een dankbaar lied!
Nu vaart de Godheid, op de geuren
Van 't friſſche lentekruid!
Nu durft al 't ſchepſel haar genaken!
De ganſche ſchepping juicht!

DE VERWAGTING.

Helaas! zou dan mijn jeugd de Lente
Van mijn gefolterd leven zijn?
De Lente, die, uit duizend bloemen,
Een' wellust-vollen adem blaast?

o Neen! mijn jeugd is mij geen Lente!
Ik voel heur' zagten adem niet!
Mij werpen dwarrelende winden,
Vergruisde ſteenen, in 't gezigt!

Maar, 'k ſtap, in weêrwil van die winden,
Toch rustig, onbekommerd, voord!
Na zulk een barre, norsſche, Lente,
Kan wel een gulle Zomer zijn!

o Ja! ik zie dien blijden Zomer!
Mijn Lente vliege ras voorbij!
Dan droogt een zagt en vriend'lijk windje
Mij 't zweet, van 't rimp'lend voorhoofd, af!

Dan wandel ik, door koele bosſchen,
Waar nooit de zon den grond beſchouwt: —
Waar ſlegts, door digtgevoegde takken,
De dag een ſomber licht verſpreidt.

o Neen! mijn jeugd is mij geen Lente!
Die Lente vliege ras voorbij!
Dan zal mijn blijde Zomer volgen!
Ik zie hem ginds — in de eeuwigheid!

CHLOË.

„ Wij hebben een zuster, op de aarde, gevonden!"
Zoo zongen twee Eng'len, van blijdſchap, verrukt.
Zij vlogen den hemel, al zingende, binnen;
Doch keerden weêr aanſtonds naar de aarde te rug.
Nu vlogen hun broeders, al juichende, mede —
De hemel verlangde dit wonder te zien!

Zij vlogen, en kwamen, zoo ſnel als de blikſem,
Op de aarde, in een boschje van olmen, ter neêr.
Daar zagen zij Chloë, zo ſchoon als de morgen,
Verzonken in aandagt, eerbiedig geknield;
De traanen der godvrugt verſierden heur wangen,
Als drupjes des morgens, de jeugdige roos.
Nu ſloeg ze heur oogen, eerbiedig, naar boven,
Als zag zij de Godheid, in 't heilige bosch! ——

Nu riepen, eenſtemming, de juichende geesten:
„ Wij blijven, o Vader! bij Chloë, in 't bosch!"
Toen ſchudde de Vader der ſchepping de toppen
Der olmen —— een windje ging, ſuisſend, door 't loof;
En de Engelen hoorden 't bevel van hun' Schepper:
Zij voerden het meisje, nog biddende, omhoog!

„ Wij hebben een zuster, op de aarde gevonden!"

Zoo zongen al de Eng'len, van blijdſchap, verrukt.

Zij vlogen den hemel, al zingende, binnen,

En bragten het meisjen, eerbiedig, voor God!

1784.

A A N

WILLEM CARP.

Hoe ſtaatig rijst, aan 't einde van den weg,
Aan 't einde van den weg des levens,
De vaste berg der eeuwigheid,
Waarop de Godheid woont!

Daar woont zij zelf, op d'ongenaakbren top,
En giet heur zegenvolle ſtroomen;
Vanwaar, tot in het dal des tijds,
Een kabb'lend beekje vloeit!

De brakke grond, van 't woeste dal des tijds,
Moog 't water van zijn zoet berooven:
Smaakt gij toch niet, in elke teug,
De kragt der eeuwigheid?

Weläan, mijn vriend! laat ons hier, aan den boord
Van 't vlietend beekje, nederzitten,
En ſtaaren naar den vasten berg ——
Den berg der eeuwigheid!

Ziet gij hem niet? . . . zie langs die lange rij,
Die lange rij van hooge boomen:
Ziet gij daar, in dat ruim verſchiet,
Geen flaauwe ſchemering?

Dit is de berg! —— Maar, welk een dikke damp
Klimt ginds, van agter uit die bosſchen!
Was ook die ſchemering een damp,
Mijn vriend? —— of was 't de berg?

Rijs op, mijn vriend! zit nu niet langer ſtil!
Laat ons weêr rustig, vrolijk, wand'len!
Van 't beekje, dat dit dal doorvloeit,
Moet wis een oorſprong zijn!

Gewis, mijn vriend, aan 't einde van den weg,
Deu weg van dit angstvallig leven,
Zult gij den ruimen boezem zien,
Waar uit ons beekje vloeit!

Gewis, mijn vriend, aan 't einde van den weg,
Zult gij den vasten berg beklimmen,
En, rustend, bij een' frisſchen ſtroom,
In 't dal, te rugge zien!

Van daar zult gij, den matten wandelaar,
Beneden u, in 't dal, zien dwaalen ——
Van daar zult gij uw' eigen weg;
Dit kronklend beekje zien!

Van daar zult gij den laatſten wandelaar,
Die ooit, in 't dal des tijds, zal dwaalen,
Zien klimmen, op den vasten berg,
Den berg der eeuwigheid!

Nu is de lugt daar ginder opgeklaard!
Zie nu daar langs die boomen heenen!
o Ja! mijn vriend! ik zie den berg!
o Neen! het is geen damp!

AAN EENE MOEDER.

Zoudt gij nu zoo droevig weenen?

Jantje ſlaapt!

Al zijn ſmarten zijn genezen!

Jantje ſlaapt!

Ja! hij ſlaapt nu, lieve moeder!

Wees gerust!

Zie! wat ligt hij zagt te rusten!

Ja! hij ſlaapt!

Al uw naare, bange, nagten

Zijn voorbij!

Al die afgebroken ſlaapjes,

Al dat leed!

Afgematte, zwakke, moeder!

Slaap nu ook!

Slaap gerust, want de eng'len waaken,

Bij uw kind!

Schrei dan, lieve, ted're, moeder,

Schrei niet meer!

Zoudt gij weenen, nu uw Jantje,

Zagtkens ſlaapt?

Neen! gij moet zoo lang niet weenen!

't Is genoeg!

Gij zult ook, bij Jantje, eens ſlaapen,

In het graf!

En, als ge, op dien laatſten morgen,

Eens ontwaakt,

Welk een blijdſchap zal 't dan wezen,

Als ge uw kind,

Bij 't ontwaken, aan uw' boezem,

Spelen ziet!

AAN FILLIS.

Mijn Fillis, op dien ſchoonen morgen,
Toen mij de Liefde bij u bragt;
Ons, buiten 't oog van wreede menſchen,
Langs ſchaarsbetreden paadjes, bragt:

Mijn Fillis, op dien ſchoonen morgen —
Hoe pakte toen de lugt op een!
Wij zagen 't grimmigſte onweer nad'ren,
En ſtonden eenzaam op den weg!

Toen ſloegt gij, ſiddrend, als een duive,
Uw bevende armen om mijn' hals,
Uw hoofd zonk, magtloos, op mijn' boezem,
Als zogt ge een ſchuilplaats in mijn hart!

Ik wreef de traanen uit mijne oogen,
En zag nu ginds —— dan derwaard heên,
Toen een verbijſterende blikſem,
Uit de opgepreste wolken, brak!

„ Mijn God! is dan, voor twee gelieven,
Geen ſchuilplaats in uw waereld meer?
Ziet gij de ſchuldelooze traanen,
De droefheid van mijn Fillis niet?"

o Fillis! kunt gij nog gevoelen,
De blijdſchap van dat oogenblik,
Toen ons, bij 't klaat'ren van den donder,
De Liefde, in hare ſchuilplaats, bragt?

Toen hoorden wij de ſchorre donders,
Gelijk een zeeman, die, van 't ſtrand,
't Gewoel en 't woeden van de golven,
Met een bedaarde blijdſchap, ziet!

In 't einde blaasde een lugtig windje
De wolken van den hemel weg;
Wij gingen vrolijk langs de velden,
En voelden niets dan dankbaarheid!

Nu lagcht de zon, mijn dierbaar meisje!
En, zoo er weêr een onweêr groeit;
Dan, Fillis, heeft de gulle Liefde
Ons weêr een ſchuilplaats toegezegt!

DE LENTE.

Thans is 't Lente! thans is 't Lente!
Vrolijk is Natuur!
Thans is 't Lente! thans is 't Lente!
Alles lagcht en juicht!
Planten, boomen, dieren, menſchen,
Alles voelt den gloed
Van het zuiver vuur der Lente ——
Alles leeft en juicht!

Vlugge geesten, hemellingen,

Daalen nu op de aard,

Juichen, om het heil der menſchen,

Zingen van Gods magt.

Op de vlugge zuidewindjes

Vaaren zij omhoog —

Lagchend zien zij naar beneden;

Daalen zingend weêr:

„ Is de hemel ſchoon en pragtig,

„ Pragtiger dan de aard?

„ Neen! deze aard, zoo ſchoon en heerlijk,

„ Is de hemel zelf!

„ Hier, dit ſchoon en ſtaatig boschje

„ Is een heiligdom!

„ Hier zien wij opregte menſchen,

„ Dankbaar neêrgeknield!

„ Ja! deze aarde is u een hemel,

„ Dankbaar ſterveling!

„ U, die, in het oog der Lente,

„ 't Licht der Godheid ziet!

„ Zuivre vreugde, hemelvreugde,

„ Lagcht op uw gelaat,

„ Als gij hier, in 't ſtaatig boschje,

„ Uwen God aanbid! —

„ Wij, wij zagen uwen Vader,

„ In den lusthof Gọd's!

„ o! Hoe zalig, hoe gelukkig

„ Was hij in dien hof!

„ Gij, o menſchen, woont nog heden,

„ In den lusthof God's! . . .

De eng'len zwijgen. Dankbre menſchen
Heffen zingende aan:
„ Thans is 't Lente! thans is 't Lente!
Vrolijk is Natuur!
Thans is 't Lente! thans is 't Lente!
Alles leeft en juicht!
God der Lente, groote ſchepper!
Zigtbaar in Natuur!
Ja! wij zien u, in de Lente! —
Voelen u in 't hart!"

1782.

CHLORIS.

Schoon, gelijk de jonge Lente,

Was de lieve, jonge, Chloris.

't Zuiver waas der edele onſchuld,

Lag nog op heur zagte wangen,

Toen de dartele Verleiding,

Met heur losſe, blonde, vlegten,

't Hoofd bekranst met frisſche rozen,

Uit heur' volgeſchonken beker,

Haar, al lagchend, dwong te drinken.
Chloris bloosde, en ſtak heur handje,
Bevend, naar den gouden beker. ——
IJllings daalde een Engel neder:
„ Chloris! vlied! in dezen beker
„ Is het gif, voor jeugdige onſchuld!"
Chloris ſchrikte, gilde en vlugtte;
En de dartele Verleiding
Volgde, met een heete woede,
't Vlugtend meisje, op alle wegen.
Eindlijk viel de lieve Chloris,
Afgemat, op de aarde, neder:
„ God der onſchuld! riep het meisje,
„ Geef mij toch een kleene ſchuilplaats!
„ Ach! ik kan niet langer vlugten!"
Magtloos, op den grond gezegen,

Kon zij niets, dan droevig weenen. —

Toen verſcheen de Dood bij Chloris;

Doch, hij was niet naar en vreeslijk;

Neen! zoo vriendlijk als een Engel,

Nam hij Chloris in zijne armen.

Nu verſpreidde zich een lagchtje,

Van gerustheid, op heur lippen.

Hoe vertrouwlijk floeg zij de armen,

Om den hals van heur' verlosſer!

Eindlijk flooten zich heur oogen,

En zij fliep zoo zagt en lieflijk,

Als een zuigling, aan den boezem

Van eén ted're moeder, fluimert!

AAN

SEBALD FULCO RAU.

'k Ging eenzaam, op den weg des levens,
'k Ging eenzaam, onöplettend, voord:
'k Zag anderen, vertrouwlijk, wand'len ——
Maar ik, helaas! ik ging alleen!
Nu ſtapte ik langs een dorre heide,
En zwoegde door het wellend zand;
Dan ging ik eens, door 't koele lommer
Van een verkwikkend olmenbosch.

'k Ging, langs den boord der klaarſte beeken,
Onägtſaam, ongevoelig, voord,
'k Bleef zelfs geen oogenblik vertoeven,
Om, in de vliet, mijn beeld te zien!
Zoo ging ik, op den weg des levens,
Steeds eenzaam, onöplettend, voord,
Tot gij, daar bij dat elzenboschje,
Mijn RAU, aan mijne zijde, gingt!
Nu was mijn hart niet langer eenzaam;
'k Zag u — en ging oplettend voord. —
Daar voelde ik, in mijn' jongen boezem:
„ Die ed'le jong'ling zij mijn vriend!"
En immers, RAU, uw jonge boezem
Heeft ook die zagte ſtem gevoelt?
o Ja! 't was zigtbaar in uwe oogen:
„ Die jong'ling zij mijn reisgenoot!"

Nu gaan wij, op den weg des levens,
Vertrouwlijk met elkander voord! ——
Maar, RAU! —— dit denkbeeld doet mij beven:
Zoo u de Dood aan mij ontrukt! . . .
De Dood grijpt, met verwoede handen,
Den wandelaar, van 's levens weg,
En voert hem in zijn' donkren kerker ——
Hij hoort de ſtem der vriendſchap niet!
Dan werp ik, op den grond, mij neder,
En meng mijn traanen met het ſtof,
Tot mij, die vijand aller menſchen,
Bij u, in zijnen kerker, voert!

Maar neen! —— zoo gij zijn felle woede,
Nog eer dan ik, gevoelen moet;

Mijn RAU! gaa vrolijk naar den kerker —
Hij is de rustplaats op den weg!
Ook daar zal 't lot ons ſaamen voeren!
Mijn RAU, daar zal ik bij u zijn!

Maar — welk een held're, ſchoone, morgen
Verſpreidt zijn' aanblik in mijn ziel!
Mijn vriend, ik voel een ander leven —
Ik voel een onbekende kragt!
Zou dit een aanblik van den morgen
Des onbevlekten levens zijn —
Wanneer de Dood, vertwijffeld, nad'ren,
Ons uit zijn' kerker voeren zal?
o Ja! ik zie, hem bevend, nad'ren!
Hij aarzelt — ſluit den kerker op!

Daar ſlapt hij grimmig, woedend, binnen;
Ziet wild, gelijk een tijger, rond!
Nu rukt hij ſchielijk al de boeîen,
Van zijn gevangen ſlaaven, los! ——
WEEST VRIJ! —— dit dondert door de holen
Des ongezienen kerkers, heên!
Daar rijzen nu ontelbre zielen,
En ſchudden ſtof en kluisters af!
De Dood ziet, met onttroonde trotsheid,
Met kragtelooze woede, rond,
Nu hij zijn jongst bevel moet geven:
„ Mijn ſlaaven! ſtapt ten kerker uit!"
Neen Dood! niet langer meer uw ſlaaven!
Uw woede brak de kluisters zelf! ——
Daar gaat hij, wank'lend, voor ons heenen,
En biedt ons aan het Leven aan!

Zoo biedt een overwonnen koning,

Zich zelf, den overwinner, aan!

Nu zijn wij op den weg des Levens,

Waar nooit de Dood zijn treeden zet:

Zaagt gij dien blik van 't eeuwig Leven?

Dien blik, die hem vernietigt heeft? —

Daar zal ik veilig met u wand'len!

Mijn RAU, wat eindeloos verſchiet! —

Wanneer de Dood u aan zal grijpen,

U, naar zijn' zwarten kerker, voert;

Voel dan den trots reeds in uw' boezem,

Mijn vriend, dien ge eens gevoelen zult,

Wanneer hij, bevende, de kluisters,

Weêr, van uw handen, rukken zal!

AAN CHLOË.

Neen! beef niet, mijn Chloë!
Geen Dood zal ons ſcheiden!
Wen de Engel des doods ons
Geleidt naar het graf,
Staat de Engel des levens,
Bij 't aakelig graf:
Vol juichende blijdſchap
Voert de Engel des levens

Ons opwaards, tot God!

Dan zien wij, mijn Chloë,

Eens lagchend naar de aarde,

Met lagchtjes der eng'len,

En zeeg'nen het graf!

Neen! beef niet, mijn Chloë!

Geen Dood zal ons ſcheiden! —

De VADER vergrimde,

Op 't zondigend menschdom:

De onſaglijke blikſem

Der godlijke wraake,

Verlichtte den hemel,

Met ſchriklijken luister!

„ Ik zal hen verdelgen!" . . .

Deze uitſpraak des VADER's

Klonk dreunend en ſchriklijk,

En ſchudde den hemel!

Al de engelen vielen,

Eerbiedig en ſidd'rend,

Op 't aangezigt neder ——

Zij vielen —— en zweegen. ——

Een aak'lige ſtilte

Vervulde den hemel!

Daar ruischte de blikſem,

Daar rolden de woorden:

„ Ik zal hen verdelgen!"

Nog ſterker, dan voormaals,

Door 't ruim van den hemel!

Maar beef niet, mijn Chloë!

Geen Dood zal ons ſcheiden!

Daar dreigde de VADER!

Daar ſchoot hij den blikſem! . . .

Maar beef niet, mijn Chloë!

Der menſchen verlosſer,

De zoon van den VADER,

Tradt ijllings ten voorſchijn!

Genade! mijn VADER!

Genade! riep JEZUS. ——

Zijn boezem was bloedend,

Vol gapende wonden.

Daar ſchoot nu de VADER

Den gloeïenden blikſem

Der godlijke wraake,

En trof in den boezem,

Den bloedenden boezem

Des godlijken zoons! —

Verheug u, mijn Chloë!

Geen Dood zal ons ſcheiden!

De blikſem der wraake,

Der godlijke wraake,

Is nu in den boezem,

Den bloedenden boezem

Van JEZUS gebluscht!

Verheug u, mijn Chloë!

Geen Dood zal ons ſcheiden!

Als de Engel des doods ons

Geleidt naar het graf,

Voert de Engel des levens

Ons opwaards tot God!

AAN GOD.

Ik heb mijn lier, voor u, beſnaard,
En 'k nader bevend voor uwe oogen,
Daar gij, door 't ruim der hemelboogen,
Op vleugels van uw' almagt, vaart! —
Voor u, die, in het eeuwig licht,
Uw' trotſchen zetel hebt geſtigt,
Een' troon, ontſaglijk als uw wezen!
Voor u, die immer liefde zijt! —
Maar hun, die uwe magt niet vreezen,
Een ſchriklijk wreeker zijt!

o God! wie is de ſterveling,
Die 't onnaarvolgbaar lied mag hooren
Der eeuwig-zingende englen-chooren? —
Dat hij van uwe grootheid zing'!
Mijn ziel verliest zich in haar zelf!
Mijn oog verdwaalt, aan 't hoog gewelf,
Waar duizend, duizend, zonnen blinken,
Die eens uw ſtem ten voorſchijn riep!
Hier moet al 't eindige verzinken,
In 't nimmer peilbre diep!

Gij had den weg nog niet gemaakt,
Waarlangs de vlugge tijd zou loopen;
Maar 't plan lag voor uw wijsheid open —
Der dingen werking afgeboakt:
Toen zaagt gij, hoe der boozen list,
Door haat en wrevel, aangehitst,
Langs duizend onbekende wegen,
De leidsvrouw is tot waar geluk;
Hoe vaak de wenſchelijkſte zegen
Zijn bron heeft in den druk!

Toen zaagt gij ook, geduchte God,
In al die wondre wisſelingen,
Dien kronkelloop der aardſche dingen,
Den aart, de gangen van mijn lot.
Toen had ik, op dit groot toonneel
Der wondre waereld, ook mijn deel,
Door uwe wijsheid, reeds ontvangen.
Ja! hoe gering mijn werking ſchijn',
Gij deedt mij toch de gunst erlangen,
Een ſtip, in 't plan, te zijn!

Hoe dan, op dezen wanklen bol,
Uw hand mij ginds en herwaards voere,
De ſnoodheid op mijn onſchuld loere —
Mijn hart blijft ſteeds gerustheid-vol!
Mijn God! hoe troost mij dit gevoel!
Gij ſchiept mij ook, om 't groote doel,
Uw godlijk oogmerk te bereiken!
Ik voere ook uw bevelen uit!
Bij u zijn eeuwen-levende eiken
Niet meer dan 't kleenſte kruid!

Verhef u dan, mijn traage geest!
Doorſtreef die nimmer meetbre kringen,
Tot hem, den vader aller dingen,
Wiens liefde uw wording is geweest!
Verhef u! ſtijg in 't hemelhof! ——
Maar neen —— verneder u in 't ſtof!
Die luister zou uw oog verblinden!
Gij ſmolt voor dat ontſaglijk vuur!
o Neen! gij kunt de Godheid vinden,
Op 't aanzigt der Natuur!

Ja! op dat glansrijk aangezigt
Is God, in elken trek, te leezen!
Gij zijt, o groot, o eeuwig wezen,
De luister van dat aangezigt!
't Geruisch der grootſche waterval,
De zagte ſtilte, in 't vrugtbaar dal,
Het golvend graan —— 't geklots der baaren,
Der vog'len zang, die 't hart verblijdt;
't Doet alles onzer ziel ervaaren,
Dat gij de ſchepper zijt!

Maar —— wat ons ook uw magt vertoon'
In visſchen, vogels, zeeën, landen;
Van al de werken uwer handen
Vertoont de mensch het edelst ſchoon:
De vorm van zijn welſchapen leên,
Die lagchende bevalligheên,
Zijn ſlegts de ruwſte en flaauwſte trekken;
Zijn ziel, zoo mild door u bedeeld,
Heeft meerder glans en grootſcher trekken
Van uw onſtoflijk beeld!

o Wijsheid! —— onbeperkte magt!
'k Verlies mij in uw' grootſchen luister!
Mijn oog bezwijmt —— 't is alles duister!
Waar ben ik, in deez' donkren nagt? ——
o Eeuwig wezen! laat het licht
Van uwe wijsheid, mijn gezigt,
Het toppunt uwer grootheid wijzen!
Maar hoe! zou 't eindige vernuft
Dan ooit, tot deze hoogten, rijzen,
Daar 't op den drempel ſuft!

Genoeg, zoo ik een ſtaamlend lied,
Mijn God, van uwen roem, mag zingen!
Bij 't hooge lied der hemellingen,
Verägt gij toch mijn zangen niet!
Schenk mij een vonkje van dien gloed,
Die 't vuur van uwe zangers voedt!
Dan zing ik waardiger gezangen
Van uw gedugte majeſteit,
Wier toon ik grootſcher zal vervangen,
In 't choor der eeuwigheid!

1780.

AAN

Mr. J. HINLÓPEN.

Van waar die zwaare, ſombre ſtilte,
Die thans mijn' geest geheel bedekt,
De blijdſchap, in mijn' jongen boezem,
Geheel en al verflaauwen doet?
Ik zie het blij gelaat der ſchepping,
Met onverſchillige oogen, aan;
Haar lagchen doet mij meer gevoelen,
Dat thans mijn hart behoeftig is!

Zoo voelt een jongling, die een meisje,
Vergeefsch, om wederliefde, ſmeekt,
Als zij hem vriendelijk bejegent,
Nog meer de rampen van zijn hart.
Ach! zou mijn ziel droefgeestig wezen,
Wijl 't in de toekomst duister is;
En nooit een helderlichtend ſtraaltje
Van hope, mij in de oogen, ſchijnt?
Ik ſtaa, op 's levens weg, geduurig,
Verlegen en bekommerd ſtil.
Hoe dikwijls poog ik weêr te keeren,
Den weg, dien 'k reeds bewandeld heb!
Mijn vriend! hoe vlugtig zou ik ſnellen!
Gelijk een teder, ſchreĕend, kind,
Zich wringende, uit eens anders armen,
In de armèn zijner moeder ſnelt.

Maar neen! ik kan niet wederkeeren,
Hoe duister ook de toekomst zij!
Mij drijft, een onbekend vermogen,
Steeds nader aan die donkerheid.
Zoo kunnen roer noch zeilen baaten,
Wanneer een ſtorm het vaartuig drijft;
De zeeman nadert vast de klippen,
Die hij niet meer ontwijken kan!
Helaas! waar zijn die lieve dagen,
Die dagen van mijne eerſte jeugd?
Zij zijn mij thans als flaauwe droomen
Van ongenoten zaligheid!
De ganſche kring van mijn begeerten
Werd, met een' appel, vaak vervuld.
Ik ſpeelde vrolijk, zonder kommer,
En zag de duistre toekomst niet!

Ik ſliep in de armen van mijn moeder,
Die, voor mijn kindsheid, alles was;
Mijn vader zag mij naauw ontluiken,
Toen rukte hem de dood in 't graf!
Daar ging ik eenzaam met mijn moeder,
En ſprong en dartelde aan heur hand;
Hoe dikwijls zat zij ſchreiend neder,
En zag mij ſtil en zwijgende aan!
Dit kon mijn teder hart niet lijden;
Ik ſtond verſlagen aan haar' ſchoot,
En zei, met traanen in mijne oogen,
„ Ach! lieve moeder! ſchrei niet meer! "
Helaas! waar zijn mijn kindſche dagen!
Hoe lieflijk vloeiden zij daarheên,
Gelijk een friſch en helder water,
Dat, kabb'lend, door een boschje vloeit!

Alleen, wanneer mijn moeder ſchreide,
Gevoelde ik mijne blijdſchap niet;
Doch, weenende aan heur' hals te hangen
Vergrootte weêr mijn zaligheid!
Ach! waar het denkbeeld van die dagen
Ook, met die dagen, weggevloeit!
Dan zou ik, in de donkre toekomst,
Nog ſchimmen van genoegen zien! ——
Maar —— zou mijn ziel nog langer klagen?
Die klagten zijn ondankbaarheid!
Mij groeïen, bij de ſcherpe diſtels,
Ook lieve bloemen, op mijn' weg!
Dat dan de verre toekomst wijke ——
Zich, in een' donkren nagt, verberg;
Mijn vriend, zou ik de zon miskennen,
Die nog mijn ſomber pad verlicht?

Neen! dat zich zelfs die zon verſchuile,
En duisterheid mijn' weg bedekk';
'k Wil nimmer poogen weêr te keeren:
Dan zie ik ook de toekomst niet!
o Lieve vriend, wanneer ik aarzel —
Zoo 'k weder bevend ſtil blijf ſtaan,
Dan doe uw ſtem mijn hart herleven,
Uw vriendſchap mij gelaten zijn!
En, ſchoon gij, met mijn leed bewogen,
Bedroefd, mijn donkre toekomst ziet;
Dat nooit uw weenend medelijden
De voedſter mijner zwakheid zij!

AAN

A. UIJTTENHOOVEN.

Hij, die geen' enklen ſtap durft waagen,
Op velden, waar hij 't pad niet ziet;
Die nooit, door digte bosſchen, wandelt,
Wanneer hij geen' geleider heeft:
Die nooit, bij 't ſomber licht der ſtarren,
In 't midden van een' donkren nagt,
Door ſtille en afgelegen ſtreeken,
Durft dwalen in zijn eenzaamheid:

Die heeft geen' moed! — geen nieuwe waereld,
Aan de andre zij des oceäans,
Zal immer zijn gedugte kielen,
Met ſchrik, voor hare ſtranden, zien!
Hij wandelt, onbemerkt, daar heenen,
Op wegen, waar een ieder gaat;
In 't eeuwig woelen, ſtuiven, keeren,
Is 't immer 't zelfde, wat hij ziet!
Hij, die zich zelven wil verheffen —
Den vaderlande een luister zijn;
Die moet, van 't krielend pad der rijmers,
Op ſchaarsbetreden wegen gaan!
Angstvallig 't enge ſpoor te volgen,
Daar duizend ſchoone wegen zijn;
Dit moge een ſlaafſche ziel gelusten —
Een vrije ziel beſpot dien dwang!

De ruime ſchepping ſtaat ons open!
En zouden wij ondankbaar zijn?
Den moed, de vrijheid, niet gevoelen,
Die ons natuur geſchonken heeft?
De ſtoet der rijmers moge zingen,
En ſchreeuwen, op hun' ouden weg:
Hun ſtem is naauwlijks aan 't verflaauwen,
Dan kennen wij hun' naam niet meer!
Zoo heffen zich, als ſtormen loeïen,
De golven bruisſchend, ſchuimende, op:
Maar, aanſtonds ſtorten zij ter neder —
En niemant kent de golven meer!
Mijn vriend, wij voelen onze vrijheid!
Wij zullen nimmer ſlaaven zijn!
Nooit zullen wij laf hartig volgen,
Een ſpoor, dat elk bewandelt heeft!

AAN

LAVATER.

Offchoon mijn oog u nimmer heeft gezien,
Mijn jeugdig hart bemint, eerbiedigt u!
Gij zijt, voor mij, een waar, een teder vriend!
Hoe menigmaal verhefte zich mijn ziel,
Geheel vervuld van uw menschlievenheid!
Dan zag mijn oog, door ruimtens, mij welëer
Geheel en al nog duister, onbekend. ——
Ik voelde al vroeg, iets vreemds, iets ongewoons,

Als ik, in 't oog eens ed'len ſtervelings,
Een' grootſchen blik, een fiere vrijheid, zag;
De kragt der ziel, in ed'le trekken, las:
Menschlievenheid verdoofde dit gevoel,
Als ik 't gelaat der ſnoode valsheid zag;
'k Heb dit gevoel, helaas! te veel miskent!
Gij, ed'le man, gij hebt mijn ziel geleerd,
Thans ken ik meer van 't geen mijn hart gevoelt,
En elke dag vergroot die kundigheid! ——
Een laage ziel beſpotte u vrij: —— zij beeft,
Heur eigenliefde is ſchaamrood, en bezwijkt,
Wanneer zij zelf 't vernederd aangezigt,
Haar' ſchuwen blik, in 't ſpiegelglas, beſchouwt;
Wijl zij u vreest, beſpot en vloekt zij u!
Maar, hij, die 't beeld des ſcheppers, in 't gelaat
Der ſchoone deugd, der zuivere onſchuld, ziet ——

Bij dit gezigt zijn waardigheid gevoelt,
En 't kloppend hart, tot zijnen God, verheft;
Die noemt uw' naam, met eerbied, en zijn ziel
Gevoelt haar kragt, als ze aan uw grootheid denkt!

o Ed'le man! eens zal mijn oog u zien,
Als, na den nagt, den langen nagt des tijds,
De morgenſtond der eeuwigheid verrijst,
En wij, met hem, verrijzen uit ons graf:
Dan ſnel ik u, al juichende, in 't gemoet!
Dan ziet uw oog, in mijn verrukt gelaat,
Den heeten gloed van mijne dankbaarheid!

MIJN WENSCH.

Zoo ik iets voor mij mogt wenſchen;
't Zouden wis geen ſchatten zijn;
'k Zou niet wenſchen, om, bij vorſten,
Gunsteling en ſlaaf te zijn:
Neen! ik wensch me een ſtille woning,
Aan een' groenen waterkant,
En een boschje, dat zijn ſchaduw,
Op mijn ned'rig dak, verſpreidt.

o! Hoe ſtil, hoe ſchoon, hoe vreedzaam,
Zou, voor mij, dit boschje zijn!
Hoe onſchuldig en hoe zalig
Vloeiden dan mijn dagen heén!
o! Voor ons, mijn lieve Fillis,
Zou dit reeds een hemel zijn!
Niets zou daar den kelk vergallen,
Dien de zuìv're liefde ons ſchonk?
Geen behoefte, door de weelde,
Door den wellust, uitgebreid,
Zou, in onze kleene wooning,
Ons geluk verflaauwen doen!
En, wanneer mijn ſchoone dagen
Vrolijk zijn voorbij gegaan,
Hemel, geef me in Fillis armen,
Dan een ſtille, zagte, dood!

INHOUD.

AAN MIJNE VRIENDEN. . . . . Bladz. 1

AAN MIJNE ZIELE. 5

AAN DE LENTE. 9

AAN FILLIS. 14

DORINDE. 17

HET ONWEDER. 22

DE VERWAGTING. 26

CHLOE. 28

AAN WILLEM CARP. 31

AAN EENE MOEDER. 35

AAN FILLIS. 38

DE LENTE. 41

INHOUD.

CHLORIS. 45

AAN SEBALD FULCO RAU. 48

AAN CHLOE. 54

AAN GOD. 59

AAN MR. J. HINLÓPEN. 65

AAN A. UIJTTENHOOVEN. 71

AAN LAVATER. 74

MIJN WENSCH. 77

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
REFERENCE DEPARTMENT

This book is under no circumstances to be taken from the Building

SEP 4 19[illegible]
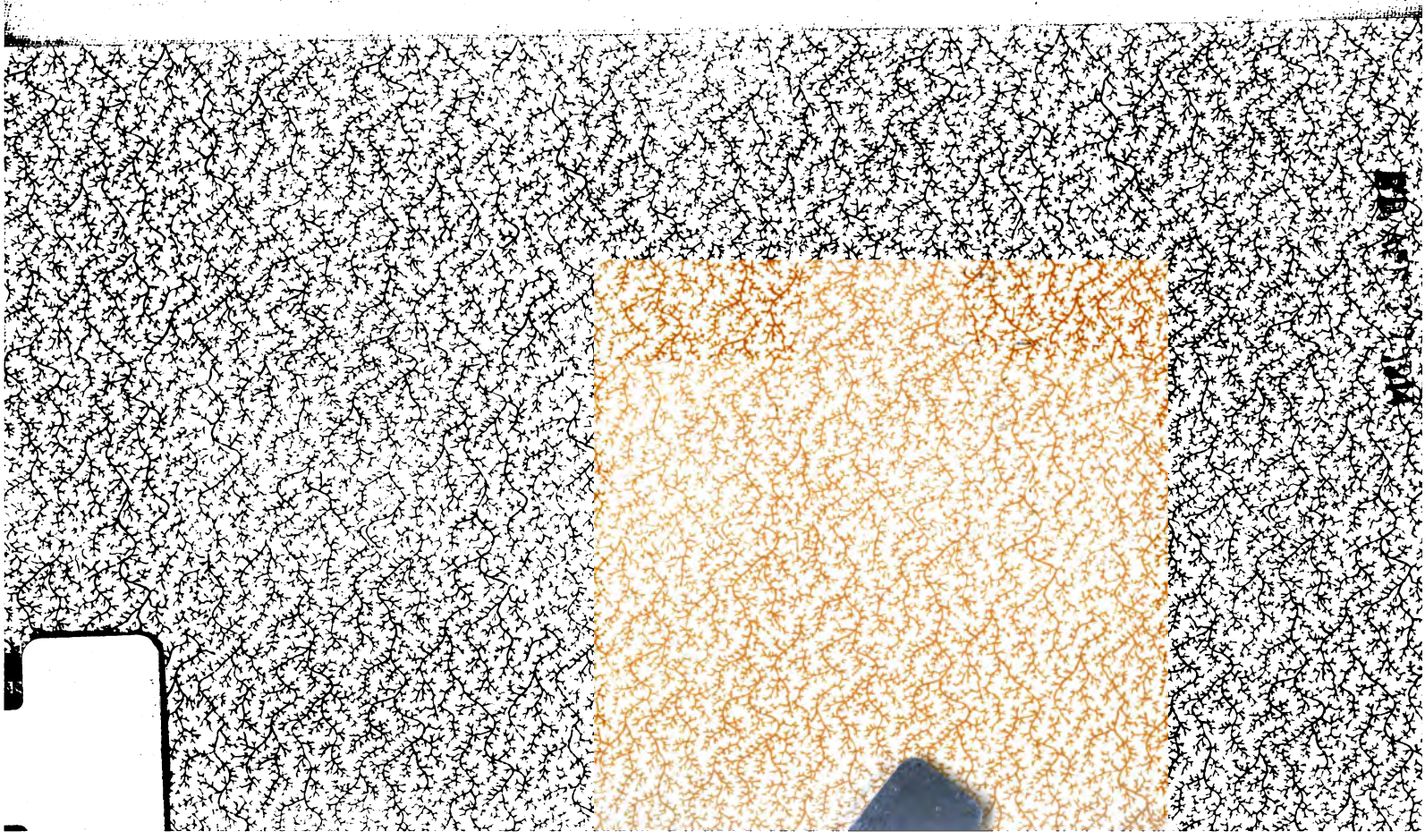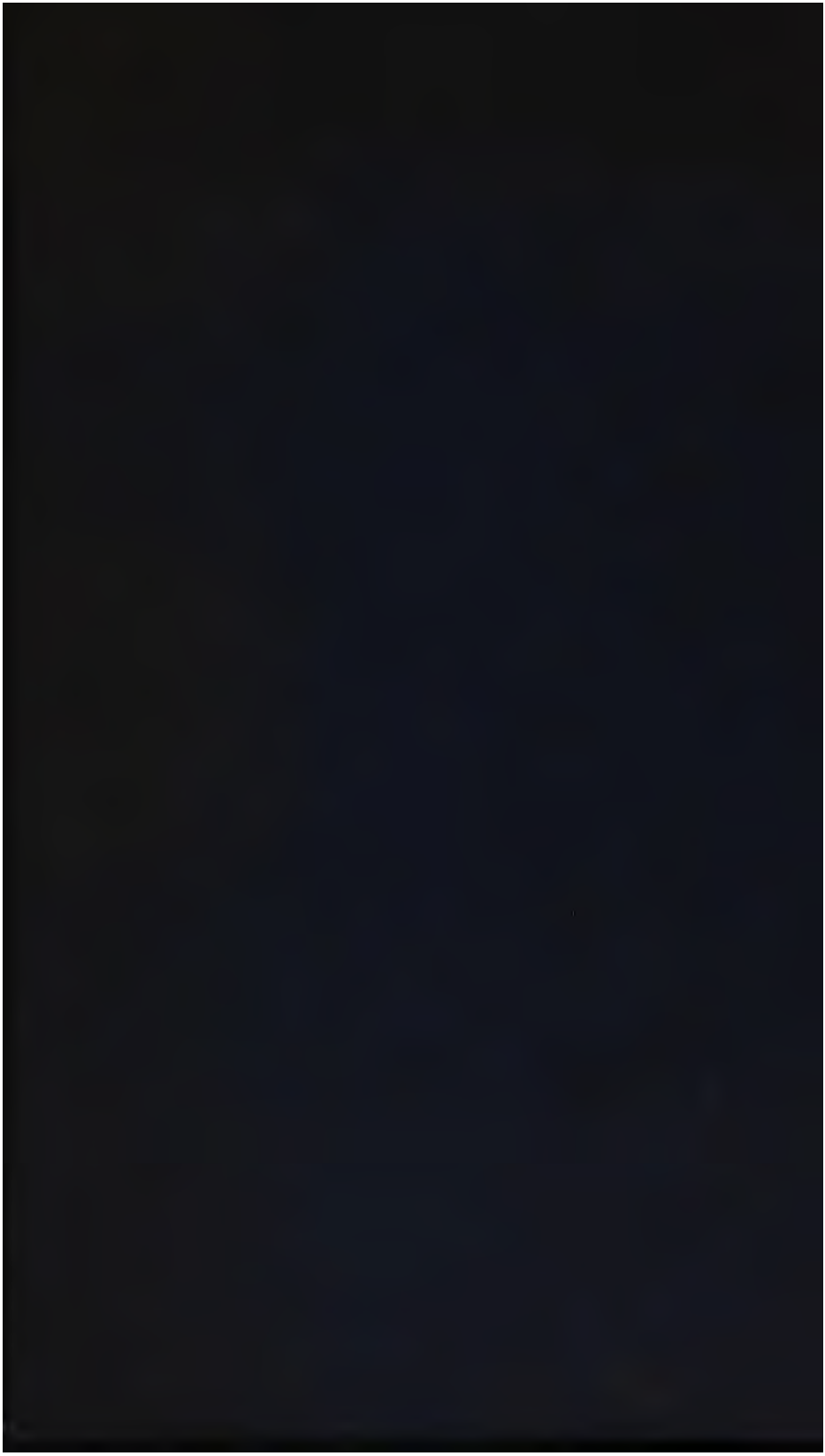
Form 410